

Naše veselje

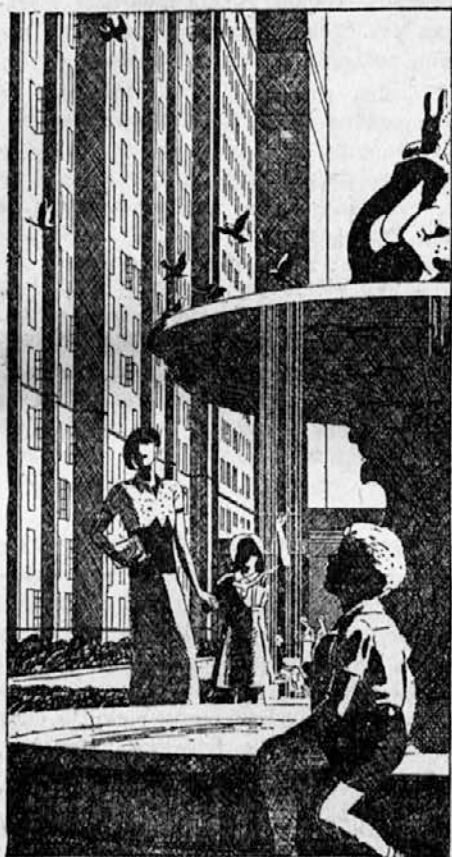
Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 2.

Letnik III.

Kako je našla sestro.

Blizu nas je stanoval neki višji uradnik, ki je imel dve hčerki. Ena se je poročila z nekim trgovcem v Ameriki, in sicer se je nastanila z njim v eni izmed republik v Južni Ameriki. Tam so često nemiri in tako je hčerka v začetku pisala

domov večkrat, potem pa so pisma izostala. Uradnik in njegova žena sta umrla, druga hčerka pa se je preselila v daljše mesto in se je tam tudi omožila.

Prej smo si bili s sosedi jako dobri, tokom časa pa smo izgubili vse vkup povsem iz vida. Po letih pa je prišla nekoga dne tista druga hčerka v naše mesto

na obisk, bila je tudi pri nas in nam je povedala, da je bila na potovanju v Južni Ameriki in da je tam na izreden način našla svojo sestro. Pravila je:

»Moj mož je bil v mestu L. v Južni Ameriki pri poslaništvu zaposlen. Pri njem sem bila jaz s hčerkico. Vsak dan sva se sprehajali po mestnem parku, ki je bil vrinjen med visoke hiše, in tam sva gledali ob velikem umetnem vodnjaku golo-be, katerih je bilo vse polno. O svoji sestri nisem vedela prav nič več, v nobenem mestu nisem našla imena njenega moža zabeleženega. Pri tistem vodnjaku je skoro vask dan sedel lep fantek, ki mi je takoj ugajal. Tudi moji hčerkici je bil všeč in otroka sta se sprizajnila in sta se skupaj igrala. Nekoč je fantek pri tekanju padel in si je nekoliko ranil koleno. Zato sva ga spremljali domov. In kdo nam odpre vrata? Moja sestra! Bil je njen sinček. Povedala mi je, da ji je mož umrl pri neki pobuni na ulicah, da se je pa znova poročila. Zato imena njenega moža nisem mogla najti. Domov je pisala, ali pismo je prišlo nazaj z označbo: Neznani! Tako ni več vedela za nas. Ali ni to bilo čudovito naključje, ali kaj?«

A. M. Slomšek.

Da tudi naša priloga obudi spomin na velikega škofa in pisatelja A. M. Slomškega, bomo prinašali v vsaki številki kako kratko berilce, katerega je bil Slomšek spisal za deco. Marsikatera med njimi vam bodo že znana, kljub temu pa smo prepričani, da jih boste radi čitali, ker iz njih odseva vsa velika ljubezen in skrb Slomškova za otroke. Tako zanimivo in obenem poučno berilce je n. pr. tale:

Dva slaba šolarja.

Andrejček je pogosto prihajal prepovedan v šolo. Prvi uk je bil večidel že dokončan, ko je prilezel. Ker pouka ni slišal, tudi ni nič znal. Celega leta je ta zamuda velike znesla,

Ko je bila na koncu leta javna skušnja, je Andrejček slabo znal. Gospod šolski nadzornik najdejo v imeniku, da je prišel Andrejček v enem letu petdesetkrat prepozno v šolo. Rekli so: »Ni čuda, da otrok malo ve. Tudi težak na polju malo opravi, če ga ni v pravem času na delo. Tak še druge mudi.«

Videk je po cele dni izostajal iz šole. Moral je doma dete varovati, živino pasti, ali kaj malega delati. Kadar so ga zopet poslali v šolo, si ni upal notri. Potepal se je okrog, dokler je bila šola, potem pa je šel domov. Doma ni nič prida zalegel in v šoli ni nič vedel. Zrastel je neveden, razvajen potepuh. A. M. Slomšek.

Ali nista to dobra primera? Kolikokrat še dandanes tožijo učitelji, da mnogi otroci zaostajajo v uku, ker ne prihajajo redno v šolo. Tako marsikaj ne čujejo, potem pa se ne morejo učiti dalje, ker nimajo prave podlage. Zato je redno posečanje šole silno velike važnosti.

Čigav je pes?

Po cesti drvi avto. Oblaki prahu se dvigajo in kar se nahaja baš na cesti, skače na desno in levo s ceste, da ne bi bilo kakke nesreče. Nakrat hoče neki pes pred avtom čez cesto, a avto ga dohiti in ga povozí. Gospod, ki je vodil avto, je hitro voz ustavil; izstopi in si ogleda stvar. Nato se obrne proti kmetu, ki je tam stal na cesti, rekoč:

»Zal mi je, da sem psa povozil, ali nisem se mu mogel več izogniti. Ali je sto dinarjev dosti, če plačam zanj?«

»Seveda bo dosti za tako živalico«, je pritrdil kmet.

Gospod mu nato stisne stotak v roko, pa skoči v avto in že ga ni bilo več videti.

Kmet pa je stal tam sam na cesti z denarjem v roki in je govoril pri sebi:

»Zdaj bi pa le rad vedel, čigav je prav za prav tale pes.«

Razgovorček.

Zdaj pa nadaljujmo, kjer smo zadnjič nehali. Ljudje so torej stali na krovu ladje in so gledali v morje.

Tedaj se je prikazala iz modre vodne površine trikotna plavut in velikanska siva senca je švignila skozi vodo. Zdajci je ni

bilo več videti. Pa glej, spet je tu! Plavut kar reže vodo. Pazite! Morski pes! Morski pes! Na ladji se zgane. Nobene živali mornar ne sovraži toliko kakor morskega psa. Vsak izmed tehle ljudi, ki zdaj tekajo po krovu in prinašajo stvari, katere potrebujejo za lov morskega psa, ve o njih nekaj pripovedovati, kako je n. pr. morski pes zgrabil kopajočega se tovariša in ga niso nikoli več videli. Kogar morski pes zgrabi, tega ne spusti več!

Zdaj prinesejo velikanski trnek, ki visi na verigi; še kos vrvi na verigo, kos slanine na trnek, in vse vržejo v morje. Trikotna hrbtna plavut striže skozi vodo. Na dšni in levi plavata dve mali ribici; to sta takozvani vodilni ribici, tovarišici morskega psa. Take ribice so edina bitja, katerim požrešna pošast nič ne stori.

Nobeden sovražnik si ne upa nad te male vodilne ribice, nad te stalne spremeljevalke morskega psa, ki se hranijo s tem, kar jim morski pes pusti. Zato ga pa, ker sam slabo vidi, opozarjajo na plen. Zdaj plavajo k trnku s kosom slanine in spet nazaj k morskem psu. Leno se ta vrti okoli grizljaja. Deset oči gleda s krova. Ali bo prijel? Tedaj izgine hrbtna plavut, sive sence tudi ni več, pač pa se vidi bel trebuh. Vsi vedo, kaj to pomeni. Morski pes ima gobec na spodnji strani telesa. Če hoče zgrabit, se nekoliko na stran položi. Zdaj odpre svoj gobec. Dvojna vrsta ostrih zob se zablišči, morski pes zagrizne in se spusti v globino. Strašen potegljaj, vrv je napeta; kakor jeklena struna. Pet mož vleče! Sem in tja gre borba. Morski pes je močan! Mornarji se kregajo in kričijo, zdaj je v zraku, zdaj leži na krovu ladje. Pozor! Nihče v bližino! Zverina se meče okrog in divje bije s svojo repno plavutjo okoli sebe. Gorje tistemu, katerega zadene! — Koža morskega psa je raskava kakor strgača. Če človeka oplazi, mu odtrga kožo in meso. Tu se počasi bliža mornar s sekiro, počaka, pride še bliže — zamah s sekiro, repna plavut pade na tla, morski pes je premagan!

Da, to se morda dogaja, med tem ko sedite pri mizi in to čitate. Toda to je le majhen košček naše prostrane zemlje. Na drugem kraju se godi neka čisto drugega. Ali o tem prihodnjič!

Vravec in konj.

Vravec:

Konjčček, v jasilih zob imaš
in izlahka tudi meni daš.
Trepečem v slani od zime,
držim se lačen v tri gube.

Konj:

Zobi je tukaj dosti res,
ne boj se me, le kljuni vnes!

Zobala sta lepo ta dva,
nasitila se vkup oba.
Rodi se leto pregorko,
mušic in muh je vse živo.
Zdaj vravec hitro jih lovi,
da konj ubodov ne trpi.

Fr. Levstik.

Stari izreki.

Cesar zdravila ne ozdravijo, to ozdravila voda in zemlja.

Jesti moramo, da živimo, ne živimo pa, da bi jedli.

Suhi ljudje so hitri, hlastni jedci.

Iz zmernosti vzklije čista sreča.

Pred blago zdravja je postavil Bog mero.

Mnogo jesti — bolezen, mnogo posta — zdravje.

Kopanje samo ne odvrtača vsega zla.

Dosti je bolje ko preveč.

Kdor dolgo časa juho je, postane star.

Odgovori na dopise.

Dobili smo še nekaj dopisov, ki prinašajo rešitve prejšnjih nalog, pa tudi take z novimi rešitvami. Koliko je v njih izraženih posameznih želj, se bomo seveda potrudili, da jih izpolnimo, če se uprava ne bo preveč branila. Pač pa opozarjamo na to, da prihajajo nekateri dopisi tako pozno in že ni več čisto jasno, ali niso naše rešitve že prej objavljene.

Tukaj so zdaj dopisi in sicer le taki, ki imajo naslov v redu. Vselej je par takih, pri katerih ne vemo, kdo jih pošilja.

Udrih Filip, Spodnje Grušovlje: Naloga sta prav rešeni. Hvala za prijazne želje! — Zupancič Katarina, Trnovec: Rešitev je v redu. Ali je bilo res toliko truda? Glede na izraženo željo velja to, kar smo napisali tu zgoraj. — Hrašan Veronika,

Sv. Jurij ob juž. Zel.: Naloga sta pravilni. Kar pa se tiče nagrad, smo obširno pisali v januarski številki. — Hanželič Ivan, Rotovž 50: Prav! — Cesar Micika, Planina: Glej januarsko številko stran 4! — Feiertag Jožica, Maribor: Dobro je!

Naloge iz 1. številke imajo takole rešitve:

		a		
S	I	S	A	K
K	O	T	O	R
O	H	R	I	D
U	Z	I	C	E
T	I	T	E	L
A	P	A	Č	E
P	I	R	O	T

Ime: Stritar.

		b		
G	A	C	K	A
D	R	A	V	A
T	I	N	J	A
K	O	K	R	A
M	L	A	V	A
M	I	R	N	A

Ime: Cankar.

Ti nalogi so pravilno rešili: Bezjak Fr., Moškanjeci; Petek Janez, Moškanjeci; Cesar Micika, Planina. Majhne napake pa so pri Bevc Rozi in Vodeb Mari, Polzela, pri Knez Mariji, Sv. Vid, in Bovha Ana, Virštanj. Ker so te napake res malenkostne, jih bo po gorenjem priobčilu lahko popraviti.

Za smeh in kratek čas.

Sumljivo.

Mesar čuje fanta zunaj živžgati. Gre do vrat in zakliče: »Kaj naj to pomeni?«

»Izgubil sem svojega psa«, je rekel fant.

»Ali morda misliš, da ga imam jaz?« je vprašal mesar.

»Ne vem«, je menil fant, »ali vsakokrat ko zažvižgam, se te-le klobase zganejo.«

Petje.

»Oče, zakaj mati ves čas poje?«

»Malo sestrico uspava.«

»Ali bo nehala, ko bo sestrica zaspala?«

»Seveda, sinček.«

»Potem, prosim, reci sestrici, naj takoj zaspi!«

Njegovo mnenje.

Janezek vidi novega bratca in zakliče prestrašeno: »Oče, saj nima las!«

»Le potrpi, jih bo že dobil.«

»Pa zob tudi nima.«

»Tudi ti bodo kmalu prišli.«

»In tako nagrbančan obraz ima.«

»Vse bo postalo lepo gladko.«

»Ne, oče, meni se vidi, da so nas golju-fali in so nam dali kakega starega.«

Naloga.

Dopolni tole pesmico:

1. Svoj vrtec —
prav rada —
ko jutro zbudi —
brž vanj se —.
2. Tam rožice —
prav krasno —
po drevju —
mi ptice —.
3. To v srce me —
in miče —,
v božje —,
kakor si —.

Iv. Jarnik.

Pregovori.

Kamor se drevesce nagne, bo rastle in padle drevo.

Pametni otroci so starišev največje bogastvo.

Kdor rad bolnikom streže, si rajski ve-nec veže.

Lenuh in pa tat sta si tovariša.

Dva ključa človek ima: molitev mu od-pre nebesa, kletev pa pekel. Slomšek.

Skrivalnica.

Kje je gonjač?

Pomoč v sili.

»Joj, kam bi se dal? Ta pošast me bo še nabedla na svoje roge!«

»Hop, kviškul! — Bum!«

»Tako, zdaj pa cigare za plačilo.«